

"Çünkü, Cenab-ı Hakk'ın bâki isimlerinin cilveleri olan o vaziyetler, daire-i ilimde ve elvah-ı mahfuzada ve elvah-ı misaliyede bâki oldukları gibi; nur-u imanın verdiği bâkiyane münasebet noktasında fevkazzaman bir vaziyette mevcuttur." İzah nasıldır?

Burada üç şey üzerine durulmuş: **1.** Daire-i ilim, **2.** Elvah-ı mahfuza, **3.** Elvah-ı misaliye.

"Daire-i ilim"den maksat, Cenab-ı Hakk'ın ilm-i ezelisidir. Yaşadığımız ve yaşayacağımız tüm vaziyetler evvela Cenab-ı Hakk'ın ilm-i ezelisinde vardır. Bir âyet-i kerimede bu hakikate şöyle işaret edilmektedir:

"Gaybın anahtarları yalnızca O'nun katındadır. Onları ancak O bilir. Karada ve denizde olanı da bilir. Hiçbir yaprak düşmez ki onu bilmesin. Yerin karanlıklarında da hiçbir tane, hiçbir yaş, hiçbir kuru şey yoktur ki apaçık bir kitapta (Allah'ın bilgisi dâhilinde, Levh-i Mahfuz'da) olmasın." (En'am, 5/59)

"Elvah-ı mahfuza" şeklinde çoğul olarak ifade edilen **"levh-i mahfuz"** ise, **her türlü değişiklik ve bozulmalardan muhafaza edilmiş levha** anlamındadır. **Levh-i mahfuz**, olmuş ve olacak bütün varlık ve olayların, bütün ayrıntılarıyla yazılı bulunduğu kader levhasıdır.

"Elvah-ı misaliye" ise hafıza, tohum gibi içerisinde kaderî levhaların bir suretinin saklandığı levhalardır. Üstad Hazretleri bunlara **"levh-i mahfuzun numunecikleri"** der.

Meseleyi toparlayacak olursak, Allah Teâlâ, her şeyi ezeli ilmiyle takdir etmiş ve bunu kader levhalarına nakşetmiştir. Ayrıca bu kader levhalarının bir suretini tohumlarda, çekirdeklerde ve insanın hafızasında yazmaktadır. Aynı zamanda kirâmen kâtibin isimli melekler tarafından her amelin zabtı tutulmaktadır. Neticede hayat fabrikasının çıkardığı mahsullerden zayı olan hiçbir şey olmaz.

"Fevkazzaman" ifadesi, zamanın bizler için olduğu, Cenab-ı Hak indinde zamandan bahsedilemeyeceğine işarettir. **Allah, ezeli ilmiyle dünü, bugünü ve yarını bir an gibi müşahede eder.** Zamanı bir ip bir şerit gibi düşünersek, sağına ve soluna asılan her şey Allah'ın ezeli ilmi noktasında mevcuttur. Mutlak yokluktan

---

söz edilemez.

“... fenâyâ gitmek, muvakkaten haricî libasını çıkarıp, vücud-u mânevîye ve ilmîye girmektir. Yani, hâlik ve fânî olanlar, vücud-u haricîyi bırakıp, mahiyetleri bir vücud-u mânevî giyer, daire-i kudretten çıkıp daire-i ilme girer.”(1)

Zahiren yok olan vaziyetler aslında mutlak yok olmuyorlar, sadece vücut mertebesi değiştiriyorlar. Hayatımızın en zevkli anları geride kalıyor, o güzel manzaralar bir cihette bizi terk ediyor. Fakat çok cihetlerde saklanıp muhafaza ediliyor.

Bu kısımdan kendi hissemize şöyle bir ders çıkarabiliriz: Gençlikten ihtiyarlığa doğru giden, arkadaşları bir bir dünyadan göçen, dünya ile alakası azalan bizler, geri dönüp hasretle eski günleri aramak yerine, gelecekteki sermedi manzaraları arzulamalı ve o baki aleme daha güzel manzaralar göndermek üzere gayret göstermeliyiz.

(1) bk. [Mektubat, On Beşinci Mektup.](#)